

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-09-17

Ärendenummer KULT-2026-00677

Handläggare

Linnea Nilsson

Telefon: 031-368 36 84

E-post: linnea.nilsson@kultur.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen om förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden tillstyrker remiss om förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029*.
2. Kulturnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Kulturnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029* till bland andra kulturnämnden för yttrande. Planen syftar till att stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg. I kommunfullmäktiges uppdrag framgår att planen ska ha ett särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling, delaktighet och digital inkludering. Kulturnämnden är ansvarig eller samverkande part i fyra av planens åtgärder.

Förvaltningen är positiv till förslaget och ser att planens inriktning ligger i linje med tidigare arbete. Dock bedömer förvaltningen att styrningen av området kring äldre är fragmenterad då tidigare givna uppdrag delvis överlappar föreslagna åtgärder i planen. Kulturnämnden bedöms ha goda förutsättningar att bidra till planens genomförande inom ramen för bibliotekens och kulturverksamheternas grunduppdrag.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029*.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslagen till åtgärder i planen ligger nära befintliga uppdrag och verksamheter inom kulturnämnden, framför allt bibliotekens arbete med digital inkludering och mötesplatser. Samverkan mellan förvaltningar enligt förslaget kan bidra till ett mer effektivt nyttjande av stadens samlade resurser.

Enligt planförslaget ska vissa kartläggningar och analyser genomföras. Beroende på vilka utvecklingsbehov som identifieras där kan det medföra behov av ytterligare insatser och därmed ökade kostnader för berörda nämnder.

Bedömning ur ekologisk dimension

I förslaget till plan finns åtgärder för förbättrad mobilitet. Utvecklingen av Flexlinjen har potential att bidra till en ökad användning av kollektivtrafik och minskat behov av individuella transporter. Planen lyfter även fram behovet av skugga, svalka och klimatanpassning i stadsmiljön, vilket är relevant ur ett ekologiskt hållbarhetsperspektiv.

Bedömning ur social dimension

Förslaget till plan syftar till att stärka äldres möjlighet till delaktighet, inflytande och tillgång till stadens service samt utgår från mänskliga rättigheter och likvärdig service. Åtgärderna inom sociala sammanhang, mötesplatser och digital inkludering kan bidra till att minska ofrivillig ensamhet och stärka den sociala sammanhållningen.

Flera av de hinder som identifieras i planen är särskilt relevanta för äldre personer med funktionsnedsättning. Planens fokus på fysisk och digital tillgänglighet kan därför bidra till en ökad jämlikhet och ett ökat rättighetsperspektiv. Förvaltningen ser positivt på att planen uppmärksammar att gruppen äldre är heterogen och att arbetet behöver anpassas efter bland annat språk, kulturell bakgrund och funktionsförmåga.

Förvaltningen bedömer att kultur, bibliotek och mötesplatser kan bidra till delaktighet, livslångt lärande och social gemenskap samt utgör viktiga resurser i arbetet för ett socialt hållbart och åldersvänligt Göteborg.

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029*
2. Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2025-10-16 § 453
3. Tjänsteutlåtande Stadsledningskontoret 2026-04-10

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en remiss med förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029* till bland andra kulturnämnden för yttrande senast den 3 oktober 2026. Kulturnämnden har beviljats anstånd att besvara remissen senast den 19 oktober 2026.

Kommunfullmäktige gav den 16 oktober 2025 § 453 kommunstyrelsen i uppdrag att revidera *Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021-2025* med särskilt fokus på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling samt att stärka seniorers inflytande och delaktighet inom dessa områden. Vidare framgår i uppdraget att minoritetsgruppers erfarenheter och äldres perspektiv ska ges större utrymme, att klimat- och miljöperspektiv ska integreras, att kommunikationen ska målgruppsanpassas och att staden ska bidra till att öka den digitala kompetensen bland äldre.

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till plan som, utöver till kulturnämnden, har remitterats till exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Göteborgs Stads hbtqi-råd, Göteborgs Stads pensionärsråd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Judiska församlingen i Göteborg, Muslimska samverkansgruppen i Göteborg, Sameföreningen i Göteborg, Afroinstitutionen i Göteborg och Framtidsutvecklarna i Göteborg.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i planförslaget bidrar till en förflyttning mot ett mer åldersvänligt Göteborg, där äldre i högre grad är delaktiga och utgör en resurs i utvecklingen av staden. I remissutskicket framgår att stadsledningskontoret särskilt önskar få svar på vilka resursmässiga förutsättningar berörda nämnder och styrelser har att genomföra de föreslagna åtgärderna.

Förslag till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029

Förslag till *Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029* syftar till att stärka stadens arbete för ett mer åldersvänligt Göteborg genom riktade åtgärder inom områden där behov har identifierats. Planen utgår från Göteborgs Stads medlemskap i Världshälsoorganisationens (WHO) nätverk för åldersvänliga städer och samhällen samt kommunfullmäktiges uppdrag att särskilt fokusera på mobilitet, bostäder, stadsmiljö, stadsutveckling, delaktighet och digital inkludering.

Planen omfattar fyra fokusområden: stadsutveckling och bostäder, mobilitet och stadsmiljö, digital inkludering samt sociala sammanhang. Genomförandet ska ske inom respektive nämnds ordinarie verksamhet och i samverkan mellan berörda nämnder och styrelser. Uppföljning sker löpande och avslutas med en gemensam utvärdering av planens genomförande och resultat.

Planens åtgärder och ansvarsfördelning

Fokusområde: Stadsutveckling och bostäder	
Åtgärd	Ansvar
Utvärdera och åtgärda identifierade brister så att äldres behov får genomslag i tidiga skeden, planering och genomförande	Ansvar: Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden Samverkande parter: socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsfastighetsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden
Genomför en samlad behovsanalys av trygghetsboenden utifrån äldres ekonomiska förutsättningar och geografisk efterfrågan	Ansvar: Stadsbyggnadsnämnden Samverkande parter: Exploateringsnämnden, Förvaltning AB Framtiden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden
Fokusområde: Mobilitet och stadsmiljö	
Åtgärd	Ansvar
Utveckla Flexlinjen så att hållplatser, trafiktider och linjesträckning i högre grad utgår från äldres behov	Ansvar: Stadsmiljönämnden Samverkande parter: Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden , socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden
Placering av sittplatser på allmän plats ska inventeras och utformas utifrån äldres behov	Ansvar: Stadsmiljönämnden Samverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, äldre samt vård- och omsorgsnämnden
Fokusområde: Digital inkludering	
Åtgärd	Ansvar
Utforma det digitala stödet utifrån äldres behov för att fler ska bli digitalt inkluderade	Ansvar: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden , nämnden för demokrati och medborgarservice Samverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Genomför återkommande kunskapshöjande insatser utifrån behov hos äldre för att öka den digitala kompetensen	Ansvar: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden Samverkande parter: Kulturnämnden , nämnden för demokrati och medborgarservice, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Fokusområde: Sociala sammanhang	
Åtgärd	Ansvar
Utveckla och kommunicera utbudet av mötesplatser och aktiviteter riktat till äldre	Ansvar: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden Samverkande parter: Förvaltnings AB Framtiden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Förvaltningens bedömning

I följande avsnitt följer kulturförvaltningens bedömning. Avsnittet inleds med allmänna synpunkter på planförslaget, följt av synpunkter på de specifika åtgärder som kulturnämnden föreslås vara ansvarig för eller samverkande part i.

Allmänna synpunkter

Förvaltningen ser att planens inriktning ligger väl i linje med tidigare arbete för ett åldersvänligt Göteborg och är positiv till ambitionen att skapa långsiktiga och permanenta arbetssätt.

Insatserna bedöms även vara i linje med Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 och Sveriges AI-strategi 2026. Strategierna betonar behovet av ökad digital inkludering och att alla invånare ges förutsättningar att delta i det digitala samhället. I detta arbete har biblioteken en viktig roll genom sitt uppdrag att främja digital delaktighet och stärka invånarnas digitala kompetens.

Samtidigt bedömer förvaltningen att styrningen inom området delvis är fragmenterad. Flera av de åtgärder som föreslås i planen överlappar uppdrag som redan getts till berörda nämnder genom kommunfullmäktiges budget och andra beslut. Detta riskerar att skapa dubbelstyrning, ökad administration och otydlighet kring prioriteringar. Förvaltningen ser därför ett stort värde i en mer sammanhållen styrning av stadsövergripande frågor.

Planen bygger i hög grad på samverkan mellan många olika nämnder, men skulle kunna utvecklas genom att tydliggöra hur samordning, prioriteringar och ansvar för gemensamma resultat ska hanteras när flera nämnder omfattas av samma åtgärder. Förvaltningen bedömer även att planen skulle kunna stärkas genom tydligare resultatmått och indikatorer för uppföljning. Flera av åtgärderna är processinriktade och fokuserar på att exempelvis kartlägga, utveckla och genomföra analyser. Det framgår dock inte alltid vilka de önskade resultaten för äldre göteborgare är.

Förvaltningen delar planens syn på äldres delaktighet som en förutsättning för ett åldersvänligt Göteborg men bedömer att formerna för delaktighet behöver konkretiseras. Förvaltningen ser också att kulturens och bibliotekens roll som resurser för delaktighet, lärande och social sammanhållning skulle kunna synliggöras mer i planen.

Vidare har planen ett fokus på äldres behov, hinder och stödinsatser. Planen skulle också kunna kompletteras med ett mer resursorienterat perspektiv, där äldre ses som

kunskapsbärare och kultur- och medskapare i stadsutvecklingen. Det ligger också i linje med WHO:s syn på aktivt åldrande.

Åtgärd: Utveckla Flexlinjen så att hållplatser, trafiktider och linjesträckning i högre grad utgår från äldres behov

Kulturnämnden föreslås vara en samverkande part i åtgärden.

Förvaltningen är positiv till åtgärden. Förvaltningen bedömer att kulturverksamheter och bibliotek utgör viktiga målpunkter för äldres sociala delaktighet och att dessa perspektiv bör beaktas i utvecklingen av Flexlinjen. Förvaltningen har också konstaterat att ombyggnationer i staden tenderar att påverka tillgängligheten till stadens bibliotek och andra mötesplatser.

Förvaltningens bedömning är att åtgärdens genomförande med kulturnämnden som samverkande part inte kräver några utökade resurser för kulturnämnden.

Åtgärd: Utforma det digitala stödet utifrån äldres behov för att bli digitalt inkluderade

Kulturnämnden föreslås vara ansvarig för åtgärden, tillsammans med äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice.

Förvaltningen konstaterar att åtgärden ligger nära de uppdrag som kommunfullmäktige redan gett berörda nämnder inom området digital inkludering. Förvaltningen tolkar åtgärden som att det handlar om tillfällig vägledning av enstaka frågor, när äldre till exempel besöker bibliotek och medborgarkontor. Förvaltningen är positiv till utgångspunkten att den service och vägledning som erbjuds till äldre i större utsträckning ska motsvara äldres behov.

I dag erbjuder alla stadens bibliotek digital handledning i någon form.

Kulturförvaltningen har ett sedan tidigare etablerat samarbete med äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen, kopplat till föregående handlingsplan för ett åldersvänligt Göteborg. Förvaltningen ser en stor potential i att fortsätta samverka med förvaltningar som har uppdrag kopplade till digital inkludering för äldre. Genom samverkan och gemensamt användande av stadens resurser kan en ökad måluppfyllelse nås.

Förvaltningen ser att målgruppen äldre är en heterogen grupp, där behovet av stöd och insatser kan variera stort. Det kan därför finnas skäl att i större utsträckning utgå från funktion än ålder, något som också minskar risken för ålderism.

Förvaltningen bedömer att åtgärden ligger i linje med nämndens grunduppdrag. Beroende på vilka åtgärder som identifieras kan genomförandet medföra ökade kostnader för nämnden. I den mån dessa inte kan hanteras inom befintligt uppdrag krävs tillkommande finansiering.

Åtgärd: Genomför återkommande kunskapshöjande insatser utifrån behov hos äldre för att öka den digitala kompetensen

Kulturnämnden föreslås vara en samverkande part i åtgärden.

Även här ser förvaltningen att åtgärden överlappar med tidigare tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige. Förvaltningen tolkar åtgärden som att den handlar om att erbjuda allmänna kunskapshöjande insatser, exempelvis utbildningstillfällen för äldre.

Förvaltningen är positiv till att det finns en åtgärd för tillfällig vägledning och en som handlar om en mer permanent kunskapshöjning. Det bedöms också positivt att denna åtgärd avser återkommande tillfällen, för att få ett ökat genomslag i arbetet.

Redan i dag sker kunskapshöjande insatser på utvalda bibliotek, ibland i samverkan med aktörer från civilsamhället. Förvaltningen bedömer att stadens bibliotek kan utgöra arenor för planens föreslagna insatser, genom sin geografiska spridning, tillgänglighet och generösa öppettider. Förvaltningen bedömer att det kan finnas behov av att sprida ut insatserna på vissa strategiskt utvalda bibliotek i stadsområdena för att resursmässigt möjliggöra genomförandet av åtgärden. Även i denna insats är det viktigt att kunna anpassa insatserna utifrån målgruppens varierande behov och funktion samt arbeta i samverkan med övriga berörda nämnder.

Förvaltningen bedömer att åtgärden ligger i linje med nämndens grunduppdrag. Beroende på vilka åtgärder som identifieras kan genomförandet medföra ökade kostnader för nämnden. I den mån dessa inte kan hanteras inom befintligt uppdrag krävs tillkommande finansiering.

Åtgärd: Utveckla och kommunicera utbudet av mötesplatser och aktiviteter riktade till äldre.

Kulturnämnden föreslås vara en samverkande part i åtgärden. Åtgärden innefattar att inledningsvis genomföra en kartläggning av öppna mötesplatser och aktiviteter riktade till äldre, vilket utgör underlag för en samordnad och strukturerad utveckling av arbetet inom respektive nämnds/styrelses ansvar. Det samlade utbudet ska därefter kommuniceras till målgruppen.

Förvaltningen ser att även denna åtgärd tangerar tidigare givna uppdrag från kulturnämnden och kommunfullmäktige. Som en del av hanteringen av dessa uppdrag genomför förvaltningen för närvarande en nuläges- och behovsinventering av förvaltningens arbete med äldre i samverkan med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Förvaltningen har också påbörjat ett arbete att kartlägga stadens mötesplatser för äldre i syfte att koppla samman dem med närliggande bibliotek, och därigenom öka möjligheten till lokal samverkan mellan verksamheterna. Ett liknande arbetssätt är redan etablerat mellan stadens folkbibliotek och grundskolor, där olika bibliotek har ansvar för kontakt med olika skolor.

Förvaltningen är positiv till att kommunikationen synliggörs i åtgärdsförslaget. Förvaltningen ser att en av stadens stora utmaningar handlar om att lyckas nå ut till sin målgrupp. Det finns därför en stor relevans i att arbeta med en målgruppsanpassad kommunikation. Enligt *Äldreombudsmannens rapport 2025* framgår behov av att bland annat skicka ut samlad tryckt information hem i brevlådan, för att göra stadens service, tjänster och utbud mer tillgängliga för alla seniorer. Staden arbetar i stor utsträckning med digitala kanaler, men bör se över hur kommunikationen kan kompletteras för att nå de som inte är vana användare av digitala verktyg.

Förvaltningen bedömer att åtgärden ligger i linje med pågående arbete kopplat till kulturnämndens uppdrag kring äldre och kultur. Det innebär att det i nuläget inte bedöms finnas några resursmässiga hinder för den kartläggning som föreslås i planen. Eventuella resursbehov är i stället beroende av vilka utvecklingsbehov som identifieras genom arbetet med kartläggningen.

Sammanfattningsvis bedöms kulturnämnden ha goda förutsättningar att bidra till planens genomförande inom ramen för bibliotekens och kulturverksamheternas grunduppdrag. Det gäller särskilt arbetet med digital inkludering, mötesplatser och social delaktighet. Samtidigt innebär flera av åtgärderna krav på samordning, kommunikation och kompetensutveckling. Om ambitionsnivån innebär ett utökat stöd till äldre eller en utökning av befintligt utbud kan behov av ytterligare finansiering uppstå. En närmare bedömning av resursbehov och ekonomiska konsekvenser bör därför göras i samband med genomförandet av respektive åtgärd.

Förvaltningen föreslår att kulturnämnden tillstyrker förslag *till Göteborgs Stads plan för ett åldersvänligt Göteborg 2027-2029*.

Anna Rosengren

Förvaltningsdirektör

Henrik Larsson

Avdelningschef Ekonomi, planering och analys